

J.R.R. Tolkien.

J. R. R. TOLKIENIN
MAALAUKSIA JA
PIIRROKSIA

Valinnut ja esitellyt CHRISTOPHER TOLKIEN
Suomentanut Jaakko Kankaanpää

J. R. R. TOLKIEN

Suomennetut teokset:

HOBITTI ELI SINNE JA TAKAISIN
MAAMIES JA LOHIKÄÄRME
TARU SORMUSTEN HERRASTA I–III:
I SORMUKSEN RITARIT
II KAKSI TORNIA
III KUNINKAAN PALUU
TOM BOMBADILIN SEIKKAILUT
PUU JA LEHTI
SEPPÄ JA SATUMAA
KIRJEITÄ JOULUPUKILTA
SILMARILLION*

J. R. R. TOLKIENIN MAALAUKSIA JA PIIRROKSIA*
KESKENERÄISTEN TARUJEN KIRJA*

KIRJEET*
HERRA BLISS
BILBON VIIMEINEN LAULU
SATUJEN VALTAKUNTA
ROVERANDOM
HÚRININ LASTEN TARINA*
KULLERVON TARINA
GONDOLININ TUHO*
KIRJOITUKSIA KESKI-MAASTA
NÚMENORIN TUHO

* Toimittanut Christopher Tolkien

J. R. R. Tolkien.

J. R. R. TOLKIENIN
MAALAUKSIA JA PIIRROKSIA

Valinnut ja esitellyt
CHRISTOPHER TOLKIEN

Suomentanut Jaakko Kankaanpää

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

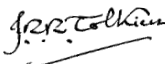
Englanninkielinen alkuteos
PICTURES BY J.R.R. TOLKIEN

Originally published in the English language
by HarperCollins Publishers Ltd. under the title
Pictures by J.R.R. Tolkien

Copyright © The Tolkien Estate Limited and C.R Tolkien 1979, 1992
Illustrations © The Tolkien Estate Limited 1937, 1964, 1966, 1972, 1973, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979

“C.R. Tolkien asserts the moral right to be acknowledged as the author of this work”

“J.R.R. Tolkien asserts his right to be acknowledged as the illustrator of this work”

 TOLKIEN and are registered trademarks of The Tolkien Estate Limited.

Suomenkielinen laitos © Jaakko Kankaanpää ja WSOY 2023

Werner Söderström Osakeyhtiö

Sitaatit *Hobitista* Kersti Juvan suomennoksesta
Sitaatit *Tarusta Sormusten herrasta* Kersti Juvan ja Eila Pennasen suomennoksesta
Sitaatti *Silmarillionista* (kuva 31) Kersti Juvan suomennoksesta
Sitaatti J. R. R. Tolkienin *Kirjeistä* (kuva 6) Tero Valkosen suomennoksesta
Sitaatti J. R. R. Tolkienin kirjeestä (kuva 14) ja Beowulf-käännöksestä (kuva 30) Seppo Raudaskosken
suomennoksesta Catherine McIlwainen teoksessa *Tolkien: Mies joka loi Keski-Maan*
Kuvan 39 nimi Kersti Juvan suomennoksesta J. R. R. Tolkienin teoksessa *Kirjeitä Joulupukilta*

ISBN 978-951-0-50053-8

Painettu EU:ssa

SISÄLLYS

1. Kukkula: Hobittila Virran tuolla puolen
2. Peikot
3. Kolme peikkoa muuttuvat kiveksi
4. Rivendell (I)
5. Rivendell (II)
6. Rivendell (III)
7. Vuoripolku
8. Sumuvuoret idästä, Kotkanpesästä nähtynä Hiisiportille päin
9. Bilbo heräsi siihen että aikainen aurinko otti häntä silmiin
10. Beornin sali
11. Haltiakuninkaan portti (I)
12. Haltiakuninkaan portti (II)
13. Bilbo saapumassa lautturihaltiaien kylään (I)
14. Bilbo saapumassa lautturihaltiaien kylään (II)
15. Järvikaupunki
16. Pääportti
17. Keskustelu Smaugin kanssa
18. Smaug lentää Vuoren ympäri
19. Smaugin kuolema

20. Repunpää, hra Bilbo Reppulin koti. Eteinen
21. Vanha Halavaukko
22. Durinin ovet ja Morian portti (I)
23. Morian portti (II)
24. Sivuja Mazarbulin kirjasta
25. Lothlórienin metsä keväällä
26. Helmin syväne ja Ämyrilinna
27. Orthanc ja Minas Tirith
28. Lukitarin luola
29. Dunharg
30. Orodruin ja Barad-dûr
31. Taniquetil
32. Mithrimin järvi
33. Nargothrond (I)
34. Nargothrond (II)
35. Gondolin ja Tumladenin laakso
36. Tol Sirion
37. Synkmetsä ja Beleg löytää Gwindorin Taur-nu-Fuinista
(otsikkona Fangornin metsä)
38. Glaurung lähtee etsimään Túrinia
39. Napakontio oli pudonnut kuono edellä portaat alas
40. Kolme lohikäärmettä
41. Puita
42. Kukkiva puu ja friisejä
43. Kuvioita (I)
44. Kuvioita (II)
45. Kukkakuvioita
46. Númenorilainen koristelaatta ja kudonnaisia
47. Heraldisia tunnuksia
48. Haltiakirjoitusta

ALKUSANAT

Tämän kirjan pääasiallinen tarkoitus on koota yhteen J. R. R. Tolkienin kuvat (maalaukset, piirrokset ja grafiikka), jotka ilmestyivät kuuden kalenterin sarjassa vuosina 1973–1974 ja 1976–1979.

Ensimmäisen näistä kalentereista julkaisi Yhdysvalloissa Ballantine Books, ja se sisälsi viiden *Hobitissa* ilmestyneen maalauksen lisäksi aiemmin julkaisemattomia *Taru Sormusten herrasta* -aiheisia kuvituksia (tämän kirjan kuvat 21, 22, 24 ja 30) sekä maalausluonnoksen, joka esittää lohikäärme Smaugin kuolemaa liekehtivän Järvikaupungin yllä (19).

Vuonna 1974 alkoi George Allen & Unwinin julkaisemien kalentereiden sarja, jota valmisteltiin isäni ollessa vielä elossa. Siinä oli paljon samoja kuvia kuin vuoden 1973 kalenterissa, mutta niiden lisäksi vielä yksi kuva *Tarun Sormusten herrasta* näkymistä (25), *Silmarillioniin* liittyvä kuva Taniquetilista (31), maalattu nelisenkymmentä vuotta ennen *Silmarillionin* postuumia julkaisua, ja vielä maalaus (37), jonka nimeksi on kirjoitettu ”Fangornin metsä”, vaikka se täysin varmasti esittääkin kohtausta *Silmarillionista*.

Isäni kuoleman jälkeen Rayner Unwin, Allen & Unwin -kustantamon hallituksen puheenjohtaja, ehdotti minulle, että kalenterien julkaisemista jatkettaisiin, ja teimme tiivistä yhteistyötä valitessamme ja valmistellessamme kuvia vuosien 1976–1979 kalentereihin. *The Hobbit Calendar 1976* sisälsi jälleen viisi *Hobitissa* julkaistua maalausta, mutta seitsemää muuta kuukautta varten pyysimme H. E. Riddettiä värittämään isäni tussipiirroksia; myöhemmin nämä värilliset versiot ovat ilmestyneet myös muualla.

The Lord of the Rings Calendar 1977:iä valmisteltaessa päättelimme, että isäni oli luonut ennakkotapauksen hyväksymällä luonnoksen ”Smaugin

kuolemasta” julkaistavaksi vuosien 1973 ja 1974 kalentereissa, joten otimme valmiiden, enimmäkseen jo muualla ilmestyneiden kuvien ohella mukaan luonnoksia ja tilapäiskuvien kaltaisia vinjettimäisiä hahmotelmia, joita pidimme kiinnostavina, koska ne selvensivät isäni käsityksiä tietyistä tarinan tapahtumapaikoista, kuten Helmin syvänteestä, Orthancista ja Cirith Ungolista (26–28). Osa kuvista, etenkin Mazarbulin kirjan palaneet sivut (23 [nyt 24]), tuntuivat vaativan selitystä, joten laadin vuoden 1977 kalenteriin (kuten myös sitä seuraaviin kalentereihin) selittäviä tekstejä, joista osa on otettu mukaan tähän kirjaan.

The Silmarillion Calendar 1978 sisälsi lähinnä maalauksia ja piirroksia 1920-luvun lopulta, *Silmarillionin* alkuvaiheiden ajoilta (niistä vain kaksi, 31 ja 37, oli julkaistu aiemmin), ja myös nämä piirrokset väritti H. E. Riddett (34–36). Mukana oli myös kolme näytettä haltiakirjoituksesta ja taruhenkilöiden ”heraldisia” tunnuksia ensiajalta, *Silmarillionin* aikakaudelta.

The J. R. R. Tolkien Calendar 1979, sarjan viimeinen kalenteri, koostui myös enimmäkseen aiemmin julkaisemattomista maalauksista ja graafisista aiheista, mukaan lukien neljä *Hobittiin* liittyvää kuvaa (3, 11, 13, 18, näistä ensimmäinen H. E. Riddettin värittämänä), ja lisäksi siinä julkaistiin värítettö versio piirroksista ”Repunpää, hra Bilbo Reppulin koti. Eteinen” (20). Se sisälsi myös tyylliteltyjä lohikäärmeitä ja koristeellisia sommitelmia puista ja kukista, jotka tosin saattoivat olla peräisin aivan eri aikakausilta.

Kuten yllä on mainittu, tämän kirjan alkuperäisenä tarkoituksena oli koota yhteen näissä kuudessa kalenterissa ilmestyneet kuvat, mutta eräiden näkökohtien vuoksi päädyimme hieman laajentamaan kirjan sisältöä. Ensinnäkin tuntui perustellulta ottaa mukaan *Hobitissa* julkaistut alkupe-
räiset tussipiirrokset ja sijoittaa ne samalle aukeamalle H. E. Riddettin värit-

tämien kalenteriversioiden kanssa (2, 7, 8, 10, 12, 15, 16, 20), mikä luonnollisesti johti siihen, että mukaan otettiin myös aiemmin julkaisemattomat ja kalentereihin vain väritettyinä versioina sisältyneet piirrokset alkuperäisessä muodossaan. Nämä alkuperäiset piirrokset (3, 34–36) ilmestyvät nyt ensimmäisen kerran.

Toisekseen kalentereista kootut kuvat muodostavat väistämättä jokseenkin täydellisen esityksen isäni julkaistuista maalauksista ja piirroksista (koska suurin osa niistä ilmestyi ensimmäisen kerran kalentereissa, ja toisaalta kalenterit sisälsivät lähes kaiken aiemmin julkaistun – merkittävimpänä poikkeuksena kuvat kirjasta *Kirjeitä Joulupukilta*). Olen sen vuoksi pyrkinyt vielä hieman lähemmäs täydellisyyttä ottamalla mukaan joitakin kuvia, jotka eivät sisältyneet kalentereihin: tussipiirroksen Hobittilasta (1), Durinin ovet (22), Synkmetsän (37) ja *Puun ja lehden* ensimmäisen nidotun laitoksen kanta koristaneen puun (41). *Kirjeitä Joulupukilta* -kirjan kuvia ei ole toistettu tässä kirjassa lukuun ottamatta vuoden 1928 kuvaa alas Joulupukin talon portaita pudonneesta Napakonttiosta (39), joka sisältyi vuoden 1979 kalenteriin.

Nämä lisäykset ovat kuitenkin hyvin vähäisiä. Kirja on vahvasti sidoksissa kalentereihin, jotka puolestaan rajoittuivat (lukuun ottamatta muutamia vuoden 1979 kalenteriin sisältyneitä grafiikka-aiheita) *Hobitin*, *Tarun Sormusten herrasta* ja *Silmarillionin* kuvituksiin, eikä isäni kuvataiteellista tuotantoa etenkään hänen varhaisimmilta vuosiltaan ole missään tapauksessa esitetty täydellisesti tässä kirjassa.

Christopher Tolkien, 1979

NYKYISEN LAITOKSEN ESIPUHE

Tässä uudessa laitoksessa kuvat ovat täsmälleen samoja kuin ennenkin, lukuun ottamatta korjausta onnettomaan virheeseen, joka koski kuvaa numero 1, Kukkula: Hobittila Virran tuolla puolen. Hobittilaa esittävän piirroksen, joka oli ollut *Hobitin* ensipainoksen esiökuvana, oli määrä tulla samalle aukeamalle kuin samaa näkymää esittävä vesivärimaalaus, jota oli käytetty *Hobitin* toisessa painoksessa, ja juuri tästä piirroksesta kerron selityksessäni; vasta liian myöhään huomasin, että se oli korvattu aiemmin julkaisemattomalla luonnoksella Hobittilaa esittävästä kuvasta (jossa ei, toisin kuin selityksissäni kerrotaan, ole minkäänlaista tekstiä tienviitassa).

Olen kuitenkin tarttunut tilaisuuteen korjata tai laajentaa tiettyihin kuviin liittyviä selityksiä etenkin *Tarun Sormusten herrasta* kohdalla; niinpä kuvan numero 23 (aiemmin 24) tulkintaa koskeva perinpohjainen erehdykseni on korjattu, ja Lukitarin luolaa (28) ja Dunhargia (29) esittävien kuvien selityksiä on laajennettu *The History of Middle-earthissä* julkaistuilla tiedoilla *Sormusten herran* syntyvaiheista.

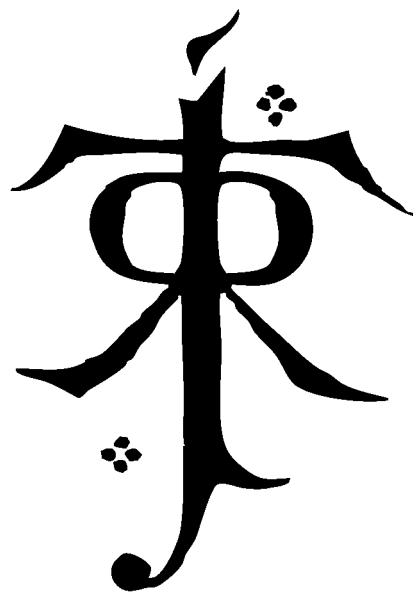
Tämän kirjan ajatus ei kuitenkaan ole muuttunut alkuperäisestä: se on kokoelma isäni kuvia ja luonnoksia, jotka ilmestyivät kuudessa kalenterissa, ynnä niihin liittyviä enimmäkseen dokumentoivia selityksiä; siinä on sen koko laajuus.

Christopher Tolkien, 1992

ALKUTEOKSEN KUSTANTAJAN HUOMAUTUS

J. R. R. Tolkienin maalauksia ja piirroksia -kokoelman julkaiseminen uudelleen vuonna 2021 tuo lukijoiden saataville kirjan, josta on ollut painos loppu yli neljännesvuosisadan ajan. Sen jälkeen, kun kirjan alkuperäinen versio vuonna 1979 ja korjattu laitos vuonna 1992 ilmestyivät, väripainotekniikan alalla on tapahtunut paljon, ja Oxfordin yliopiston Bodleian Librarian ystävällisellä avustuksella sekä uusien digitaalisten skannausten myötä J. R. R. Tolkienin luomat ja hänen poikansa Christopherin valitsemat kuvat on voitu painaa tähän kirjaan ensimmäisen kerran uskollisina toisintoina alkuperäisestä asustaan. Eitellessään tämän hienon kokoelman uudelle lukijasukupolvelle kustantaja haluaa kunnioittavasti omistaa sen Christopher Tolkienin ja hänen isänsä J. R. R. Tolkienin muistolle.

1. Kukkula: Hobittila Virran tuolla puolen

Hobittilaa esittävä piirros oli vuonna 1937 esiökuvana *Hobitin* ensipainoksessa, johon ei kuulunut värikuvia, eikä piirrosta ole sen jälkeen julkaistu (ks. kirjan tämän laitoksen esipuhe). Maalaus toimi samana vuonna otetun toisen englantilaisen painoksen esiökuvana samoin kuin ensimmäisessä yhdysvaltalaisessa painoksessa vuonna 1938.

Kuvat muistuttavat toisiaan varsin tarkasti. Huomattavimmat eroavaisuudet ovat myllyn ikkunoissa ja tienviitan sanoissa, sillä piirroksessa viitta opastaa kulkijan Repunpähän, mutta maalauksessa Kukulalle.

The hill : hobbiton~across~the Water

2. Peikot

Alkuperäinen kuva julkaistiin *Hobitin* ensipainoksessa 1937 (toinen luku, *Lammaspaitia*). H. E. Riddettin väritymä versio laadittiin *The Hobbit Calendar 1976:iä* varten, ja sitä on käytetty muutamissa kirjan kuvitetuissa laitoksissa.

Tämä kuvateos osoittaa, että J. R. R. Tolkien oli paitsi taitava kirjailija, myös lahjakas kuvataiteilija. Kirjaan kootut kuvat näyttävät, millaisiksi *Hobitin*, *Tarun Sormusten herrasta* ja *Silmarillionin* tekijä itse kuvitteli paikat, tapahtumat ja hahmot, joita hänen tarinoissaan esiintyy.

Teoksen sivuilta löytyy muun muassa kauniita vesivärimaalauksia Rivendellin laaksosta, Lothlórienin metsästä, lohikäärme Smaugista ja Vanhasta Halavaukosta sekä piirroksia ja luonnoksia Morian portista ja Minas Tirithin tornista. Kuvakokoelma on edustava otos Tolkienin kuvituksista hänen suosituimpiin teoksiinsa.

Mukana on myös Tolkienin luontoaiheisia koristekuvioita ja -friisejä, seinävaate- ja laattasuunnitelmia, tarusankarien heraldisia tunnuksia sekä upeita haltiakirjaintekstauksia. Kuvien moninaisuus kertoo fantasia-kirjallisuuden mestarin rikkaasta mielikuvituksesta.

J. R. R. Tolkienin maalauksia ja piirroksia -kokoelman kuvat on valinnut Christopher Tolkien, joka tarjoaa esittelyteksteissään paljon mielenkiintoista tietoa teosten taustoista ja isänsä taiteellisista näkemyksistä.

”Kuinka yksi ihminen pystyi reilussa puolessa vuosisadassa luomaan yhtä paljon kuin kokonainen kansa?”

Guardian

www.tolkienestate.com

www.wsoy.fi

74.2

ISBN 978-951-0-50053-8

TOLKIEN®